

Jesper Stanges prædiken 24. søndag efter trinitatis

Taler

Jesper Stange
Sognepræst

Dato

14. november 2010

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 5, vers 17-29

Salmer

Sin vogn gør han af skyer blå
Ære være Gud i det højeste
Dommer over levende og døde
Rejs op dit hoved, al kristenhed
Vor Herres Jesu mindefest
Jesus er mit liv i live, v. 5
Udrundne er de gamle dage

Tros retning

Det hele er en overgang. Nærmere bestemt en overgang fra død til liv. Det er evangeliernes og Paulus' bud på kristentroen. Troen er troskab mod den retning, Kristus udstikker: fra død til liv.

Det læses allertydeligst hos evangelisten Johannes. *Den, der tror, er gået over fra døden til livet.* Det kan ikke siges kortere. Den troende er et menneske, som bevæger sig modsat biografiens ubønhørlige retning fra liv til død. Den troende bevæger sig omvendt fra død til liv.

Når vores liv engang skal fortælles, vil man begynde med vores fødsel og slutte med vores død. Født og død. Det er den korte version. Gravstenens version. Et navn og to årstal. En generation eller to vil det også huskes og fortælles, hvad tiden er gået med.

Mens jeg var præst på den lille ø Agersø i Store Bælt døde Julius, der som den første nogensinde havde ønsket at komme i de ukendtes grav (som vi misvisende

kalder fællesgraven). Menighedsrådet fik indrettet en gravplads for "de ukendte". Julius blev bisat og har efterhånden i rigtig mange år været den eneste ukendte. Sådan fik hans efterlevende hustru et gravsted for den ikke særligt ukendte mand. Hun passede gravstedet ligeså omsorgsfuldt som enhver anden gravstedsindehaver.

Vi agter som det selvfølgeligste den tid, vi hver især får og den tid, vi får med hinanden. Vi oplever ikke vores liv som en selvfølgelighed, men som en gave, vi hver morgen får af en gavmild giver. Vi vil gerne leve længe og dø mæt af dage – og af småkager, som Benny Andersen lader den gamle præst tilføje – selvom vi ikke kun måler livets kvalitet på dets længde. Vi måler det også på dets indhold. Småkagerne og alt det andet.

Vi kender ikke blot hinanden. Ingen er ukendte. Men vi kender kun livet gennem og ved hinanden. Det sletter døden ikke.

Og det forhold vender Det Nye Testaments kristendom ikke op og ned på. Det er ofte blevet forstået sådan. Man har tænkt, at jo længere, man var fra livet i verden, desto nærmere var man Kristus. Jeg tænker, at det forholder sig modsat, således at jo nærmere vi er på livet i verden, desto nærmere er vi også Kristus. Jo nærmere, vi er på livet i verden, desto mere har vi brug for Kristus. Eller som det er sagt slagordsagtigt: Kristentroen er ikke en frelse eller befrielse fra livet i verden men en befrielse til livet i verden. Til det vidunderlige og det besværlige.

Og det er sjovt nok den af de nytestamentlige forestillinger, som ligger os fjernest, som er den største befrielse af alle: dommen. Vores liv skal dømmes. Både Paulus og Johannes er inde på det. Og de er inde på noget rigtigt. Det er dommen, der tilskriver vores liv den allerstørste værdi. Ligesom eksamen tilskriver eleven værdi ved at give eleven lejlighed til at gøre rede for sin viden, således tilskriver dommen vores liv den allerstørste værdi ved at udtrykke, at liv er noget, vi kommer til at stå til regnskab for. Hvis det ikke var, fordi Det Nye Testamente ikke en eneste gang benytter ordet "alvor", kunne man vælge at sige, at det netop er det forhold, at vi skal dømmes, som tager vores liv alvorligt.

Der er to grunde til, at vi ikke taler om dommen over vores liv. Og de er dårlige begge to.

Den ene er, at vi ustandseligt er udsat for bedømmelse. Så det er vi dødtrætte af.

Bedømmelsen ligner dom, men er en vurdering efter målestokken "find fem fejl" eller "på en skala fra 1 til 10". Og det er lige til at blive slukøret af, fordi den slags evaluering kun spejler vores middelmådighed.

Den anden dårlige grund er, at der i kristenheden selv er gået råddenskab i forestillingen om dommen, fordi man har syntes, man kun kunne glæde sig rigtigt over egen frifindelse, når man vidste, at andre blev dømt ude.

Men kristent forstået er liv jo aldrig noget, vi skal leve på andres bekostning. Liv er helt, når det er delt. Og det er den fælles glæde ved evangeliernes forkyndelse af dommen over vores liv, at vi alle kan glæde os over at kende dommens præmis. Vi bliver alle fundet skyldige, men vi bliver også alle benådet af dommeren.

Når vores biografi passerer revy, er vi sjældent i tvivl om, at vi blev hinanden meget skyldige. Det siges, at vi hårdt pressede eller i truende situationer ser hele vores liv for os i et splitsekund. Det er sikkert dér, vi ser det tydeligst. Men man kan måske også i fortrolige øjeblikke med sig selv vedgå sin skyld. Vi kom til at skylde hinanden kærlige opmærksomhed, vi blev skyld i hinandens sorg og fortvivlelse. Vi skylder og vi blev skyldige, når vi selv skal sige det. Og i det stykke er vor Herre ikke uenig med os. Hér trøster ingen evaluering eller bedømmelse. Hér hjælper det kun at blive bekræftet: ja, vi er både skyldnere og skyldige. Først derefter kan vi lade os sige – sådan hed det tidligere, når vi skulle understrege at det evangeliske budskab var noget, vi ikke kun sige os selv – vi kan lade os sige, at rigtignok var vi dømt. Og vi var det med rette. Men vi var dømt af den Kristus, som bar vores skyld og tog vores skam. Sådan kunne vi vende tilbage til livet. Eller for nu at tage både Paulus og Johannes på ordet: sådan kunne vi i troen på vores nådige dommer bevæge os fra død til liv.

Johannes kalder troens livsform for evigt liv. Det er vigtigt at tage ved lære af hans måde at forstå det evige på. Troen er ikke hengivelse til momentane nedslag af livsintensitet. Tidspunkter hvor vi i særlig grad føler, at vi lever. Nuet eller stjernerstunder. Disse øjeblikke skal vi endelig ikke forsømme, og det gør vi som regel heller ikke, fordi de er så ligetil at give sig hen til. Men det evige liv er et liv, der ligesom det biografiske, levnedsløbet, har sin udstrækning i tid – men i modsætning til det biografiske ikke går mod død og dom. Det er et liv, som har lagt døden og dommen bag sig.

Vores gudstjeneste bygger på denne indsigt, når vi ganske konkret bevæger os frem mod den døde og opstandne Kristus. Vi går til alters. Den korsfæstede og opstandne tilsiger os vores synders forladelse og ønsker fred med os på vores videre færd. Ved alteret vender vi om og går tilbage. Den kristnes liv har nu retning mod Nørregade, mod livet og ikke døden. Vores dåb lader måske endnu tydeligere biografiens vej afløse af kristenlivets vej, når barnet druknes i fonten for at opstå til et nyt liv, det liv nemlig, som har døden og dommen bag sig.

Det kan skyldes vores glemsomhed, men jeg tror i øvrigt, det hører til troens væsen, at vi bestandigt må mindes om denne "omvendelse". I den allertidligste kristenmenighed fejrede man ikke sin fødselsdag, men sin dåbsdag til minde om det liv, man i troen kunne hengive sig til, fordi Kristus var dommeren. Fra dåben havde livet fået en ny retning. Fra død til uforfærdet liv.

Man kunne kalde denne attitude fromhed. Ægte fromhed er at leve sit liv uden forventning om belønning eller frygt for straf. At turde hengive sig til det engagement, som med usvigelig sikkerhed gør os til skyldnere.

Det fortælles om billedhuggeren Thorvaldsen, som er mester for den Kristus, der i en hemmelighedsfuld dobbeltbevægelse både kalder os til sig og sender os tilbage til vores liv, at han som ung hævdede ikke at kende sin fødselsdag. Man har heller ikke siden med sikkerhed kunnet fastslå den. Selv fejrede han livet igennem sin ankomst til Rom som 27-årig. Den 8. marts 1797 var hans romerske fødselsdag. Thorvaldsen siger selv, at "sneen smeltede fra mine øjne" ved ankomsten til Rom. Herefter levede han altså også en anden slags liv, end det fødslen havde givet ham.

Ikke helt uden sammenligning kunne vi sige, at vores kristentro på samme måde får os til at se på vores liv på en anderledes måde. Ligesom Johannes lader Jesus sige det, kan vi finde på at kalde det for evigt. Det bliver vores, livet, når hjemligheden er evigheden. Når der, som vi skal synge med Thorvaldsens samtidige Grundtvig, falder skel for øjet så vi ser, at der ikke er mere at grue for. For Kristus er den, der både anklager, forsvarer og dømmer. Vi ved, vores dommer har ført vores sag og vundet den fra sig selv.

Kilde

Jesper Stange: "Ord til andet", s. 240-246. Forlaget Alfa. 2012

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

24. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-stanges-praediken-24-sondag-efter-trinitatis>